

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลวัดแค

องค์การบริหารส่วนตำบลวัดแค
อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี พื้นที่อำเภอนครชัยศรีเคยเป็นที่ตั้งเมืองนครชัยศรี ในรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าจักรพรรดิ (พ.ศ. ๒๐๙๑-๒๑๑๑) โปรดให้สร้างเมืองใหม่ แขวงเมืองราชบุรีจึงถูกแบ่งพื้นที่บางส่วนร่วมกับพื้นที่บางส่วนของแขวงเมืองสุพรรณบุรี ตั้งเป็นเมืองนครชัยศรี เพื่อรองรับพลเมืองไทยที่หนีสงครามระหว่างไทยกับพม่าที่เริ่มมาตั้งแต่รัชสมัยสมเด็จพระชัยราชาธิราช (พ.ศ. ๒๐๗๗-๒๐๘๙) ไปอยู่ตามป่าเขา ให้กลับเข้ามาเป็นกำลังของพระนครยามมีศึก โดยมีตัวเมืองอยู่ใต้ปากคลองบางแก้ว (ห่างจากตัวอำเภอปัจจุบันประมาณ ๒ กิโลเมตร) เดิมนี้ตั้งกัฏกรรมหาตไทย ภายหลังได้ออนไปตั้งกัฏกรรมท่า

เมืองนครชัยศรีมีความสำคัญมากในยุคนั้น ดังจะเห็นได้จากการขุดคลองมหาสวัสดิ์ทะเลจากแม่น้ำเจ้าพระยามายังแม่น้ำนครชัยศรี และขุดคลองเจดีย์บูชา เพื่อให้สามารถเดินทางจากกรุงเทพฯ ไปนมัสการพระปฐมเจดีย์ที่เมืองนครปฐมเมื่อครั้งยังเป็นมณฑลนครชัยศรี นอกจากนี้ยังมีการก่อสร้างทางรถไฟสายใต้ไปถึงจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งแล้วเสร็จในสมัยรัชการที่ ๖ โดยในเขตอำเภอนครชัยศรี มีสถานีรถไฟถึง ๓ สถานี คือ สถานีวัดจิวราย สถานีนครชัยศรี (บ้านเขมร) และสถานีท่าแฉลบ ไม่นับรวมสถานีคลองมหาสวัสดิ์ สถานีวัดสุวรรณ และสถานีศาลายา ในเขตอำเภอกุทรณมณฑล ซึ่งแยกออกไปจากอำเภอนครชัยศรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๔

สะพานเสาวภา

ที่ตั้ง: อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ตั้งอยู่ระหว่างสถานีวัดจิวราย-นครชัยศรี ในเส้นทางสายใต้

ความยาว: ๑๓๒ เมตร

แม่น้ำที่ข้าม: แม่น้ำนครชัยศรี (แม่น้ำท่าจีน)

ปีที่สร้าง: พ.ศ. ๒๔๔๖ ช่อมสร้าง พ.ศ. ๒๔๙๒

ที่มาของชื่อ: 'เสาวภาผ่องศรี' เป็นพระนามเดิมของ สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

ครั้งเมื่อมีการปรับปรุงการปกครองใหม่ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๗ ในรัชกาลที่ ๕ มีการจัดตั้งกระทรวงมหาดไทยขึ้น และจัดรูปการปกครองเป็นมณฑลเทศาภิบาล เมืองนครชัยศรีได้โอนไปสังกัดกระทรวงมหาดไทย และตั้งมณฑลขึ้น โดยรวมเมืองนครชัยศรี สมุทรสาคร และสุพรรณบุรีไว้ในมณฑลเดียวกัน เรียกว่า มณฑลนครชัยศรี มีที่ตั้งอยู่ ณ เมืองนครชัยศรี ครั้นในสมัยรัชกาลที่ ๖ ได้ยุบมณฑลนครชัยศรีลง เมืองนครชัยศรีเดิมถูกเปลี่ยนเป็น อำเภอนครชัยศรี ขึ้นอยู่กับจังหวัดนครปฐม

วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๔๙๐ ตั้งตำบลในอำเภอนครชัยศรี เป็นอำเภอที่ตั้งตำบลพร้อมกันมากที่สุดในประเทศไทย ถึง ๑๘ ตำบล และตั้งตำบลวัดแค ซึ่งแยกออกจากตำบลนครชัยศรี และตำบลสัมปทวน ประชากรตำบลวัดแค ส่วนมาก เป็นชาวเขมรอพยพมา ตั้งแต่เสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๒

พื้นที่ทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม ไม่มีป่าไม้และภูเขา ภูมิอากาศมี ๓ ฤดู ร้อน, ฝน, หนาว อากาศทั่วไปไม่หนาวจัด ไม่ร้อนจัดจนเกินไป มีถนนสายหลักคือ นครชัยศรี – ห้วยพุล

เขตพื้นที่ (องค์การบริหารส่วนตำบลวัดแค) มีเนื้อที่ประมาณ ๒.๒ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑,๓๗๕ ไร่ ตั้งอยู่ภาคกลาง เหนือระดับน้ำทะเล ๒-๔ เมตร

ทิศเหนือ	ติดกับ	อบต.แหลมบัว อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
ทิศใต้	ติดกับ	เทศบาลตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
ทิศตะวันออก	ติดกับ	อบต.จิวราย และ อบต.สัมปทวน อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
ทิศตะวันตก	ติดกับ	อบต.ศิระชะทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ประชากร

	หมู่ที่ ๓ (คน)	หมู่ที่ ๔ (คน)	รวม
เพศชาย	๓๒๖	๖๓๑	๙๕๗
เพศหญิง	๓๙๖	๖๔๙	๑,๐๔๕
รวม	๗๒๒	๑,๒๘๐	๒,๐๐๒
จำนวนประชากรรวม	๒,๐๐๒ คน		

จำนวนครัวเรือน	หมู่ที่ ๓ (ครัวเรือน)	หมู่ที่ ๔ (ครัวเรือน)
	๒๒๖	๔๙๖
รวม	๗๒๒ ครัวเรือน	

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอนครชัยศรี

ตำบลวัดแคมีผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว จำนวน ๔ กลุ่มผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วย ศาสนา , OTOP, กลุ่มสินค้าท่องเที่ยวตามกระแส , แหล่งศึกษาดูงานเกษตรปลอดภัย

วัดแค

OTOP

แหล่งศึกษาดูงานเกษตรปลอดภัย

กลุ่มสินค้าท่องเที่ยวตามกระแส

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลวัดแค

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ ความว่า “รัฐต้อง (๑) อนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะ สำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย...” ภูมิปัญญาไทยมีความสำคัญ ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคงสร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิ แก่คนไทย สามารถประยุกต์หลักธรรมคำสอนทางศาสนาเข้ากับชีวิตได้อย่างเหมาะสมสร้างความสมดุลของคนในสังคมและธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน
๒. เพื่อให้ผู้รับการถ่ายทอดตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนเอง อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญานั้นๆ ต่อไป

ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นคำที่มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย เป็นองค์ความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากผู้รู้หรือผู้มีประสบการณ์ ซึ่งเรียกว่าปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น ซึ่งมี ผู้ให้คำจำกัดความของภูมิปัญญาท้องถิ่นในลักษณะต่างๆ ดังนี้

สามารถ จันทรสุรีย์ (๒๕๓๖) กล่าวว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดได้เองที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นสติปัญญา เป็นองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้านทั้งกว้าง ทั้งลึก ที่ชาวบ้านสามารถคิดเอง ทำเอง โดยอาศัยสภาพที่มีอยู่แก้ปัญหาการดำเนินวิถีชีวิตในท้องถิ่นอย่างสมสมัย

กรมวิชาการ (๒๕๓๘) ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นว่า คือความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนเราผ่านกระบวนการศึกษา สังเกต วิเคราะห์จนเกิดปัญญาและตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมา จากความรู้เฉพาะหลายเรื่อง ความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาให้เห็นเป็นศาสตร์เฉพาะสาขาวิชาต่างๆ อาจกล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่จะช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การจัดการ และการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนเรา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.) กล่าวถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยว่า เป็นองค์ความรู้ความสามารถ และทักษะของคนไทยที่เกิดจากสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเลือกสรร เรียนรู้ ปรุงแต่ง และถ่ายทอดสืบต่อมา เพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สมดุลกับสภาพแวดล้อม และเหมาะสมกับยุคสมัย

ประเวศ วะสี (๒๕๓๖) กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นสะสมขึ้นมาจากประสบการณ์หรือความชัดเจนจากชีวิตและสังคมในท้องถิ่นหนึ่งๆ เพราะฉะนั้นจึงมีความสอดคล้องกับเรื่องของท้องถิ่นมากกว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มาจาก

ข้างนอกลักษณะสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นคือ มีวัฒนธรรมเป็นพื้นฐาน มีความเป็นบูรณาการสูงทั้งในเรื่องของ ใจ สังคม และสิ่งแวดล้อมและเชื่อมโยงไปสู่นามธรรมที่ลึกซึ้งสูงส่ง อีกทั้งยังเน้นความสำคัญของจริยธรรม มากกว่าว่าวัตถุธรรมเพราะภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ความสำคัญแก่ประสบการณ์ จึงมีความเคารพผู้อาวุโส ซึ่งเป็นผู้ที่มี ประสบการณ์มากกว่า

จากความหมายดังกล่าว อาจสรุปว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึงองค์ความรู้ หรือสิ่งที่สั่งสมกันมาตั้งแต่ อดีตซึ่งเป็นประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น ซึ่งได้ผ่านการคิดค้นและปรับปรุง เปลี่ยนแปลง จน ได้แนวทางที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพสังคม เป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลทั่วไป ถือเป็นแบบอย่างในการ ดำรงชีวิตที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมา

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑. สาขาเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ทักษะ และเทคนิคด้าน การเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสภาวะการณ์ต่างๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหา การเกษตร เป็นต้น

๒. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิต เพื่อชะลอการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ ตลอดทั้งการผลิต และการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่นการรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่มโรงสี กลุ่มหัตถกรรม เป็นต้น

๓. สาขาการแพทย์ไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้

๔. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งอนุรักษ์ การพัฒนา และใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

๕. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง ความสามารถในด้านบริหารการสะสมและบริการกองทุนและ ธุรกิจชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและโภคทรัพย์เพื่อเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน

๖. สาขาสวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิด ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม

๗. สาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะสาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ เป็นต้น

๘. สาขาจัดการ หมายถึง ความสามารถในการบริหารการจัดการดำเนินงานด้านต่างๆทั้งขององค์กร ชุมชน องค์กรทางสังคมอื่นๆ ในสังคมไทย เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้านระบบผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน เป็น

ต้น กรณีของการจัดการศึกษาเรียนรู้ นับได้ว่าเป็นภูมิปัญญาสาขาการจัดการที่มีความสำคัญ เพราะการจัดการศึกษาเรียนรู้ดี หมายถึงกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาและถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาไทยที่มีประสิทธิภาพ

๙. สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถผลิตผลงานเกี่ยวกับด้านภาษา ทั้ง ภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทย และการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลวัดแค

ด้านเกษตรกรรม	
วันที่ลงทะเบียน	๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒
ชื่อ - สกุล	นายสนิท นาคสู่อุช
หมายเลขบัตรประชาชน	๓-๗๓๐๓-๐๐๐๕๙-๑๐-๑
วัน-เดือน-ปี เกิด	๑ มกราคม ๒๔๙๗
ที่อยู่	๕๑/๕ หมู่ ๔ ต.วัดแค อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม ๗๓๑๓๐
ความสามารถ	การปลูกพืชแบบเกษตรอินทรีย์

เป็นวิทยากรทำปุ๋ยหมักน้ำจุลินทรีย์/น้ำหมักจุลินทรีย์

ด้านเกษตรกรกรม	
วันที่ลงทะเบียน	๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒
ชื่อ - สกุล	นายประเทือง นาคสูสุข
หมายเลขบัตรประชาชน	๓-๗๓๐๓-๐๐๐๔๘-๗๐-๘
วัน-เดือน-ปี เกิด	๒๓ มิถุนายน ๒๕๐๔
ที่อยู่	๕๐/๒ หมู่ ๔ ต.วัดแค อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม ๗๓๑๓๐
ความสามารถ	เกษตรกรพึ่งพาตนเอง (หมอดินอาสาตำบลวัดแค)

เป็นวิทยากรทำน้ำหมักจุลินทรีย์/หัวเชื้อจุลินทรีย์

ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม	
วันที่ลงทะเบียน	๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒
ชื่อ - สกุล	นางสาววิภาดา ปรีเปรม
หมายเลขบัตรประชาชน	๓-๑๔๑๐-๐๐๐๓๗-๒๑-๙
วัน-เดือน-ปี เกิด	๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๓
ที่อยู่	๒๕/๕ หมู่ ๔ ต.วัดแค อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม ๗๓๑๓๐
ความสามารถ	สานตะกร้าจากเส้นพลาสติก

เข้ารับการอบรมจัดทำตะกร้าจากเส้นพลาสติก

ด้านการแพทย์ไทย	
วันที่ลงทะเบียน	๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒
ชื่อ - สกุล	นางวรรณนฤมล ผลสุสุข
หมายเลขบัตรประชาชน	๓-๗๓๐๓-๐๐๙๐๕-๑๓-๙
วัน-เดือน-ปี เกิด	๑ มกราคม ๒๔๙๔
ที่อยู่	๓๗/๑๓ หมู่ ๔ ต.วัดแค อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม ๗๓๑๓๐
ความสามารถ	ดูแลสุขภาพกาย-ใจ ตามศาสตร์แผนไทย

ด้านภาษาและวรรณกรรม	
วันที่ลงทะเบียน	๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒
ชื่อ - สกุล	นางจำเนียร เอกเผ่าพันธ์
หมายเลขบัตรประชาชน	๔-๗๐๐๔-๐๐๐๐๒-๗๙-๑
วัน-เดือน-ปี เกิด	๙ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๓
ที่อยู่	๔/๒ หมู่ ๓ ต.วัดแค อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม ๗๓๑๓๐
ความสามารถ	ภาษาถิ่น (เขมรนครชัยศรี)

ชาวเขมร ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เขมรก่อการกบฏ ได้มีการส่งชาวเขมรมายังราชอาณาจักรไทย และให้ไปตั้งหลักแหล่งที่เมืองนครชัยศรี มีชื่อหมู่บ้านที่อยู่ใกล้สถานีรถไฟ อำเภอ นครชัยศรีใช้ชื่อว่าท่าเขมร ตั้งแต่นั้นมาตำบลวัดแคจึงมีชาวบ้านเชื้อสายเขมรอยู่เป็นจำนวนมาก

นางจำเนียร ย้ายเข้ามาตำบลวัดแคปี พ.ศ. ๒๕๐๐ อยู่ในหมู่บ้านที่ชาวบ้านมีเชื้อสายชาวเขมร จึงได้เรียนรู้ภาษาและประเพณีวัฒนธรรมเขมรเรื่อยมา

ภาพนางจำเนียร กับบุตรชาย(พล.ต.ต.ชยานันท์ ฤทธิ เอกเผ่าพันธ์)

ด้านศิลปกรรม	
วันที่ลงทะเบียน	๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒
ชื่อ - สกุล	นายอดุล ประทุมทอง
หมายเลขบัตรประชาชน	๓-๗๓๐๓-๐๐๐๓๒-๒๔-๑
วัน-เดือน-ปี เกิด	๒ ธันวาคม ๒๕๐๓
ที่อยู่	๑/๕ หมู่ ๓ ต.วัดแค อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม ๗๓๑๓๐
ความสามารถ	คีตศิลป์ ขับร้อง/กลองยาว

ร่วมกิจกรรมในงานสงกรานต์ตำบลวัดแค ปีพ.ศ. ๒๕๖๒

นำวงกลองยาวเข้าร่วมกิจกรรมในงานสงกรานต์ตำบลวัดแค ปีพ.ศ. ๒๕๖๑